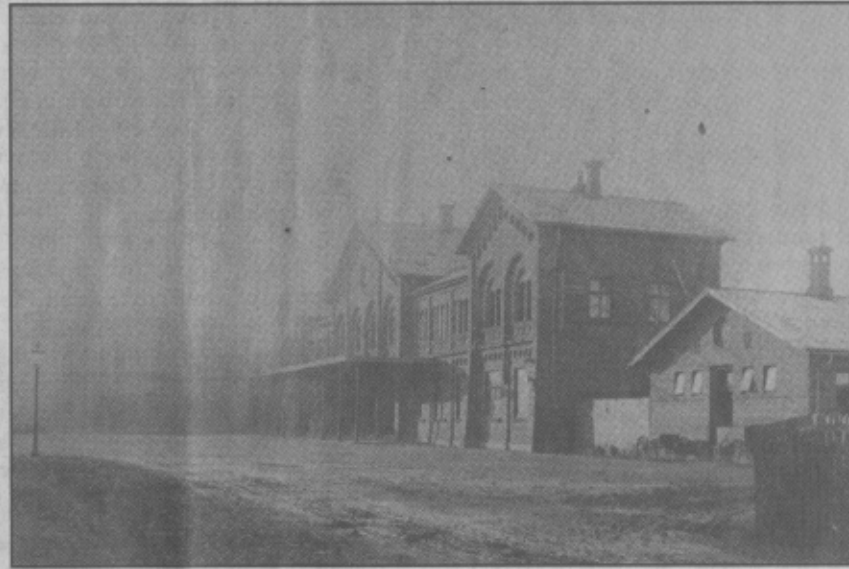

Et andet af A. Muncks motiver: Havnen i Horsens med toldboden (nu Jensens Bøfhus) i baggrunden. I forgrunden dampskibet »Activ«, som sejlede til Endelave 1893-1915.

Den gamle banegård, som lå for enden af Jessensgade, her fotograferet af J. F. Braae omkring 1875. Den blev revet ned, da banen og banegården blev flyttet til sin nuværende plads længere vestpå.

GLIMT FRA DE GODE GAMLE DAGE

Byarkivet i Horsens har været i gemmerne og fundet nogle af byens ældste fotografier frem

Tekst: Chr. Rimestad
Foto: Lars Rønbøg

Hold fast, hvor har de gloet, fortidens horsensianere. Pludselig står der en mand på Torvet med et mystisk apparat, og et par dage efter kan han præsentere et - ja, hvad var det nu det hed? Jo, et fotografi med minutiøs gengivelse af brosten, torvehandlende og bygninger. Det er ganske mageløst, som eventyr-digteren skriver.

I dag, hvor enhver med bare en smule respekt for sig selv har fuldautomatisk kamera og mindst 10 fotos fra hver af ungerens fødselsdage, kan det være svært helt at forstå virakken. Men de første fotografer må have vakt fantastisk opsigt i lillebyen Horsens.

Nye kilder

Og selv om de hurtigt blev flere, tog man i mange år sit stiveste puds på, når man skulle foreviges i fotografens atelier. De sort/hvide billeder var bestemt ikke hverdagskost.

Et bredt udvalg af fotografier fra det sidste århundrede kan i øjeblikket ses på Byarkivet i Horsens.

Arkivet har åbnet den anden af en række udstillinger, der skal belyse, hvad der findes i samlingerne på det gamle rådhus i Søndergade. Udstillingen dækker årene fra 1850 til 1900. En periode, hvor fotografierne kommer til som en helt ny kilde til byens historie.

På væggene i Byarkivets lille udstillings-lokale kan man finde både person-fotografier og billeder fra byens gader og pladser. Nogle af de sidste er vist på denne side.

Bl.a. det, der regnes som det ældste foto fra Horsens: Torvet med masser af handlende. Fotograferet en dag i 1860'erne.

Fandt sin plads

De første, der fotograferede i Horsens, har været omrejsende fotografer. Men allerede i 1850'ernes første halvdel arbejdede Peter Chr. Frisch fast i byen.

Den nye teknik fandt hurtigt sin plads i bybilledet.

I 1856 blev grundlagt hele to fotografiske atelierer: F. W. Schmidt etablerede sig i Borgergade, mens Fritz Schur åbnede forretning i Pustervig (i dag Kippervig). Flere andre fulgte efter dem. I årene indtil 1920 havde Horsens i alt 98 fotografer.

Formentlig er det enten Schmidt eller Schur, som har taget det gamle fotografi fra Torvet. Senere var fotografierne bedre til at signere deres billeder. Ofte blev de sat på pap, hvor også fotografens navn var med.

Bedre end mange ord

Dateringen ligger det lidt tungere med. Men kigger man nærmere på motiverne, kan der ofte aflæses et cirka-årstal. Der er måske bygninger, man kender alderen på. Eller man ved, hvornår en forretning er startet. Eller hvornår der er sat gas- eller el-gadelamper op. Og når det lægges sammen med årstallene for, hvornår den enkelte fotograf arbejdede i byen, kan man næsten altid finde frem til i hvert fald et årti.

Under alle omstændigheder er billederne dét, som udstillingen på Byarkivet først og fremmest handler om: Et vigtigt kilde-materiale til, hvordan Horsens så ud i gamle dage. For et enkelt billede kan sige mere end mange ord. Bare kig på denne side...

Udstillingen på Byarkivet, Søndergade 26 i Horsens, kan ses til og med fredag den 10. januar 1997. Der er gratis adgang. Åbningstiden er mandag-fredag kl. 10.00-14.00, onsdag kl. 10.00-18.00. Arkivet er dog lukket mellem jul og nytår.